

Олександр ЗАЄЦЬ – голова правління «Інституту релігійної свободи», м.Київ *Спеціальна Релігійно-інформаційна служба України*

Коментар до

Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»
: релігійний аспект



1 липня 2010 року Верховна Рада ухвалила Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», який 15 липня підписав Президент України В.Янукович.

Згідно з преамбулою зазначеного Закону, ним „визначаються засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки і оборони, в економічній, соціальній та гуманітарній сферах, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки, а також засади зовнішньої політики України”.

У статті 1 Закону наголошується, що „засади внутрішньої і зовнішньої політики визначають принципи та пріоритети державної політики у відповідних сферах”. У статті 2 зазначено, що „засади внутрішньої і зовнішньої політики базуються на безумовному додержанні Конституції України, забезпеченні в Україні права і свобод людини і громадянина та гарантуванні прав і свобод, проголошених Конституцією України, на загальновизнаних принципах і нормах міжнародного права, ...зміцненні демократичних засад суспільного і державного життя, забезпеченні верховенства права...”. Серед принципів, на яких має ґрунтуватися внутрішня і зовнішня політика, зокрема зазначено:

- верховенство права, забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, повага до гідності кожної особи;
- відкритість та прозорість процесів підготовки і прийняття рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування;
- повага до прав людини та її основоположних свобод.

Релігійний аспект

В Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» є низка положень, які мають відношення до релігійних прав і свобод.

Так, відповідно до статті 10 цього Закону основними засадами внутрішньої політики в гуманітарній сфері, що стосуються свободи совісті та віросповідання визначені:

- відновлення повноцінного діалогу між представниками різних соціальних та

етнічних груп, культур та релігійних конфесій;

- забезпечення умов для формування толерантного суспільства, гарантування свободи совісті та віросповідання.

Слід зауважити, що законодавчі положення про "відновлення повноцінного діалогу між представниками ...релігійних конфесій" викликають певне здивування з огляду на те, що в Україні вже багато років активно розвивається міжконфесійний діалог у різних форматах. Зокрема, це стосується Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, Наради представників християнських Церков України, Українського Біблійного товариства, Ради Євангельських Протестантських Церков України та інших міжцерковних організацій, діяльність яких відома широкій громадськості в країні та далеко за її межами.

Відносно аспекту "гарантування свободи совісті та віросповідання", то наразі залишається актуальним питання проведення в Україні єдиної недискримінаційної політики в сфері релігії та по відношенню до різних Церков, як це визначено чинним законодавством. Метою цього є усунення регіональних відмінностей у політиці в сфері свободи віросповідання. Варто пам'ятати, що Конституція України гарантує усім громадянам рівні права, в тому числі й у можливостях вільного сповідання своїх релігійних поглядів. Тому реалізація єдиної національної політики у сфері забезпечення права на свободу віросповідання є одним із найважливіших обов'язків держави у цій сфері.

Разом з цим, важливим є питання можливого внесення змін до законодавства про свободу совісті та релігійні організації в контексті плану законопроектних робіт на 2010 рік. На думку Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, внесення відповідних змін має відбуватися в наступному порядку: спочатку ухвалення закону про Концепцію державно-конфесійних відносин, а вже потім – доопрацювання змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». На переконання представників конфесій, важливими передумовами цього процесу має бути усталений діалог між Церквами та владою, а також широка підтримка цих ініціатив у Верховній Раді України.

У статті 10 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» ще однією засадою визначено „створення умов для консолідації суспільства на основі **національної системи духовних цінностей** , у центрі якої людина, її розвиток, її права і свободи, максимальне забезпечення її потреб”.

У зв'язку з цим з'являється надія на те, що з ухваленням цього Закону така система цінностей буде сформована відповідними органами державної влади, що дозволить в майбутньому уникати таких прикрих речей, як пасивна підтримка представниками української влади бездуховних ініціатив на рівні міжнародних організацій (як приклад, результати квітневої сесії ПАРЄ у цьому році щодо „однополіх партнерств” тощо).

Крім того, пунктом 2 статті 11 цього Закону до основних засад в сфері зовнішньої політики віднесено „створення сприятливих зовнішньополітичних умов для розвитку

української нації, її економічного потенціалу, історичної свідомості, національної гідності українців, а також етнічної, культурної, мовної, релігійної самобутності громадян України усіх національностей". Прикінцеве формулювання є дещо зміненим варіантом статті 11 Конституції України.

Також відповідно до статті 5 зазначеного Закону серед основних засад внутрішньої політики у сфері формування інститутів громадянського суспільства є:

- посилення впливу об'єднань громадян на прийняття суспільно важливих рішень;
- проведення регулярних консультацій з громадськістю з важливих питань життя суспільства і держави.

В контексті цих засад Закону хочеться сподіватись на те, що в майбутньому відповідні державні органи влади будуть більш активно і дієво проводити консультації з громадськістю в цілому і з Церквами і релігійними організаціями зокрема задля вироблення рішень з важливих питань розвитку суспільства. Такі негативні приклади, як ігнорування представниками влади позиції громадськості щодо законодавчих ініціатив стосовно мирних зібрань, недосконалості законодавства про реєстрацію юридичних осіб та інші, мають відійти у минуле. *Інститут релігійної свободи, м.Київ*

www.irs.in.ua